

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ

ԿՈՌՈՒՆԵՆԶՈՐ

Ի ՐԱՆԻ ՏԱԳՆԱԳԸ

Եթէ ներկայ դեպքերը տանին ք վերադառնալու պարագաներու լոյսին տակ, թերեւս աւելի յստակ բացատրուին Իրանի տագնապը, թուրքերոյ մտահոգութիւնն ու Անգլիոյ կասկածները: 1941-ին, Իրան տեսաւ դաշնակցի զինուորական յարձակում մը կանխելու համար, երբեք չէինք ծանօթանալ, որոնք միշտ վերստինգը էին իր անկախութիւնը:

Յաջորդաբար, երկու քնալ զրաւեցին իր հողերը, ապա միջազգայնական պատճառներով: Այս պատճառները, ալ զոյգութիւն չունենալով և թշնամութիւնները վերջանալով հանգիստ, տակաւին կը շարունակուի զբաւեալ վիճակը: Եւ ահաւաստել, արդարացին չէ համար իր ներկայութիւնը այդ երկրին մէջ, Միութիւնը 1921-ի դաշնագիրը մէջտեղ կը բերէ, որ իրեն իրաւունք կուտայ, թէ այն պարագային, երբ օտար պետութիւն մը կ'օգտագործէ իրանեան հողամասը, որպէս զործողութեան խարխիւս, ինք, Ռուսիան՝ իրաւունք կ'ունենայ անմիջապէս զօրամասեր զրկել թափելով, ձուլալ, մէջք, կնգել, Բաղդադին, կովկասի պաշտպանութեան համար:

Անգարայի, ինչպէս Թէհրանի մէջ, դիտեն, թէ ինչ կը նշանակեն քաղաքական արտաքինութիւնները: Ըմբոստ ցեղախումբերու խլրտումները, և նոյնիսկ ժողովրդաբար շարժումներն ու ինքնավարութեան պահանջները: Թուրքերը դիտեն, նաև, որ այն օրը, երբ իրանեան Արաբէճանը սոյնիթական հակա-կառնի տակ անցնի, իրենք ալ պիտի չունենան իրանի հետ հասարակաց սահման մը և ո՛չ իսկ միջոց՝ քիւրտներ խնդրեցնելու: Մոսկուայի վաւերական պահանջները՝ Կարսի, Արտասանի և Ժնիւն Տրապիզոնի վրայ, զիւրեք տասներորդ տարեկանից կը մղէ, և արեւելք Բեաղդադի Բաղադէքիւրը, որ ժամանակին Կարսի ուստիւրնի գէտ պաշտպանից, կը թուի թարգմանը հանգիստացած ըլլալ, Ազգ. ժողովին մէջ իր 21 Դեկտեմբերի ճառով, զժողովանքի ընդհանուր տրամաբանութեան մը:

Գաղտնի անդիւնայիններուն, անոնք կը վերագտնեն, Իրանի մէջ, իրենց աւանդական մրցակիցները, այնքան աւելի պահանջկոտ, որքան դարձած են՝ իրենց համար անբարձիւղ գաշակիցները:

Մտահոգ՝ չեղանցներու ճակատադրին, Հնդկաստանի ճամբուն, և Ասիոյ կայսերական յարաբերութիւններուն համար:

(Շար. 4 և վերջ)

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

Ս. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ Ներքաղաքի Կոմիտէի նախագահ Բաղդէ Աստուածատուրեան Ալինի՛ն շնորհակալ պարգևատրուած է:

ՍԻՆՏԻՔ Իտալականի ծննդեան 70-ը տարեգարծին առթիւ, բանաստեղծի գործերուն ցուցադրութիւնը կազմակերպուած էր Երեսկան Միասնիկեան հանրային Գրադարանին և Հայաստանի Գրական Թանգարանին կողմէ, միասնաբար Բանաստեղծին բոլոր հրատարակած գործեր ի, որոնց շարքին Խորհրդային Հայաստանի մէջ տպագրուած 10 գրքերը, ներկայացուած են ցուցահանդէսին (Բէջ):

Մասնաւոր պահարանի մը մէջ ցուցադրուած են Իտալականի գործերը՝ երեցած Ռուսներ և Խորհրդ. Միութեան ուրիշ ժողովուրդներուն, ինչպէս նաև օտար լեզուներով կան Արու Լալա Մահարի Բանաստեղծութեան հոթը նախագիտ Անգլիէն թարգմանութիւնները, և 1929-ին կատարուած Սպանիէն թարգմանութիւն մը:

ՀԱՅԿԱՅԱՆ կապերուն հետոյ արտէ՛լն արագ աշխատանքը, երկու ամիսէ ի վեր, կը գործէ Երեսկանի մէջ: Զապէլ Չարաբանան, կապերուն լաւածանօթի հետոյ մը, աժմ Կալիթառի կապերուն մը վերայ բանելով Սթալինի նկարը, գծուած՝ արուեստագետ Յակոբ Բէշիկեանի կողմէ: Կապերուց պիտի ըլլայ՝ միկ ու կէս մէթր երկար և 1.23 մէթր լայն: Երկու շերտ կ'ընեն, Հալիթիկ Շահինեան և իր բաղադրուած յրանուէր Յարութիւնեան կը հիւանդ կապերու մը, Սթալինի և Միկոյանի նկարներով: Անոր երկարքը պիտի ըլլայ՝ միկ ու կէս մէթր, իսկ լայնքը՝ 1.82 մէթր: Կապերունը պատրաստ պիտի ըլլան, Խորհրդ. Հայաստանի 25-ը տարեգարծին համար:

ՀՈԳԵՆԱՆԳԻՍ

ՏԻԿՆԵՆՎԵՐԺԻՆ

Անցեալ Կիրակի, 10 փետրուար 1946, Մէյնսի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Նիկողեցոյ մէջ, հանգուցեալ Տիկնի վերածին կիւղեկեանի մահուան 42-րդ տարեկիցին առթիւ, հանգիստեալ պատարագով հողահանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ, և մաղթանքներ եղան:

Եկեղեցիի մինչև բերանը լցուն էր ազգային երկսեռ քնաբանի լազմութեամբ, քահանայիցի դասով, զգլխներով ու զպարագաներով, որոնք հողեցի երկրեր երկեցին:

Պատարագի ձեղերէն առաջնորդական փոխնորդ Գերապատիկ Տ. Խորէն Վարդապետ Բարսեղեան, և քարոզիչ իրեն ռաւարդ Գեր. Տէր Զարեհ Ծ. Վարդապետ Փայաւելեան:

Յատարար Ս. Պատարագի, խուսերաւ լազմութիւնը փոխադրուեցաւ վերածին կիւղեկեան Մայրոջից ընդարձակ սրահը: Հին պատ խնամակալութեան կողմէ սարքուեցաւ շերտիկ ընդունելութիւն մը: Տըրուեցաւ տեղեկութիւններ՝ Ազգ. Մայրոջից 1945 տարեշրջանի զործունէութեան շուրջ:

Այս բոլոր հանգիստութեան մէջ, ամէնէն ուշագրտ և յուզին պարագան 16 նոյնքին երախտներուն մկրտութեան տեսարանն էր, որոնց խորհրդակատարութեան պատիւը ինծի վիճակուեցաւ ի յարգանս ողբացալ տիկնոջ և իր կիւղեկեան Մակնունին՝ աղջկիկները կոչուեցան վերածին իսկ մանչերը՝ կիւղեկնի:

Բարեկործնելու կան, որոնք իրենց բարեկործնութեանց արգիւնքը կ'ուզին ի ձայն թմրկի, քնարի, տալիի, շիփորի հրապարակունք Գէթ, այն է հիմախուս տիրող ձայն:

Բարեկործնութիւններ կան, որոնք աղօթքի մը չափ արժէք ունին, կոմիտէի և ազգային տեսակետով: Ասոնք արգիւնք են բարեկործնական աշխատանքի ու տնտիկ մտածողութիւն, որով բարեկործն կ'ուզէ, իր սրտին ու մտքին մէջ յղացած գոհարութիւններ, նուիրելի մատուցող. արգիւնքի Անոր հովանաւորութիւնը միշտ վայելէ, և չգրկուի Անոր բազմաբնուէր շնորհքն «առտ և ի հանգեթիւն լուսնի»:

Իրերու այս ճշգրիտ վիճակին մէջ, ողբացեալ Տիկնի վերածին կիւղեկեանին յիշատակը կը յաւերժացնուի համանուն Մայրամոզը ո՛չ թէ միայն Հաւցիկ համար շատ կարեւոր պահաւ մը լրացնող գերեզմանը, այլ, իր բուն իմաստին մէջ, պէտք է ընդունել, որ իրապէս կանգնի ու լուսնի տաճար մը ըլլալով՝ մեր ազգին պատիւը կը բերէ և օտարներուն բարի նախնիք կը շարժէ:

Այս առթիւ, կ'արժէ, որ ազգային մեր սրտագին շնորհակալութիւնները յայտնենք նախ Մայրամոզի բարեբար դերատեսին և երկրորդ՝ ներկայ պատ. խնամակալութեան ու իր բոլոր պաշտպաններուն, որոնք իրենց ճիշդ ու շանք չեն խնայեր Մայրամոզին ամէն տե-

ԵՐԱՆԻ ԵՐԱՆԻ

ՈՐ ԶԱՄԵՐՍ ԹՈՒՐԻԲԱՆ

ԻՐ ՀԱՅԻՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՐԵԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԵՒ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
Հ Ե Տ»

Սոյն խորագրով՝ Ամերիկահրատարակուող «Երան և Ամերիկեան Բեմ» անուն պարբերակները, իր առաջին էջին վրայ, կը հրատարակէ խմբագրային երաբարուն տեսութիւն մը, որովէ հետեւեալ հատուածը:

«Ետ տրամաբանական և արդար է՝ որքան Խ. Հայաստանի, նոյնքան Սփիւռքի տարակեր Հայութեան աշխարհի երեք հրգորներուն ուղղած բողոքը, որոնք կը խնդրեն անոնցմէ, որ օգնեն իրենց, ժամանակի ընթացքին թուրքերէ վտարուած մէկուէկ միլիոն Հայերու հայրենիք վերադարձի գործին մէջ:

«Փոքր Ասիոյ մէջ, Թուրքերու երեսուն 25 դար առաջ, այդ հողերուն վրայ կը բնակէին Յոյներն ու Հայերը: Ներքին Հայաստանը 1 յ 10-րդն է միայն պատմական ժողովրդ Հայաստանին, որուն 9 յ 20-րդը կը գտնուէր Թուրքիոյ մէջ: Թուրքիա պէտք է վերադարձնէ այդ հողերը: Երկուստաւ թուրքերու և Բեմալի վարչակարգերէն ճիշտը և զանդուածային ջարդերէ պրծած տարակեր Հայերը իրաւունք ունին վերահառնալու հոն»:

Պ. ՎԱՀԷ Դաւիթեան եւ զկառական թերթի մը կողմէ կազմակերպուած մրցումի մը առաջին փուլին մէջ շահած է, Պէյրութի մէջ՝ Նիւթը պէտք էր արեւելեան հարցի մը շուրջ եւ Ֆրանսերէն լեզուով գրուած ըլլար: Իր գրութիւնը «Վստիւրը և Տարուները» եղած է:

ԵրիտթճՈՒԻ մէջ, դասական գործերու համերգ մը տրուած է, քանի մը օր առաջ, բարձր հասարակութեան մը առջեւ: Երկրպագան օտար թերթեր, այս առթիւ, մեծ գովեստով խօսած են, կրկին, հայագիր, 14 տարեկան «Երաշ» տղան, Ժիրաթ Գոմիթեանին՝ մասին: Ահա, թէ ինչ կը գրէ օտար թերթ մը «Հայտնի Սթալին» մէջ, պատանի լուսնահասը, ձեռնելով սքանչելի ինքնավարութեամբ ճշտութեամբ, ունկնդիրները իր խաղի տիրապետութեան տակ պահեց, և փաստեց, Փակասինի թիւ 15 Բմոյնի մէջ, որ երաժշտական ճարտարութեան տաղանքը չի սպասեր տարիներ թիւնը:

Սակ մարքութեան, կոնստանտնուպոլսեան և զարգացման յոյժ կարեւոր գործին:

«Երաշ» տղայից օրհնութեամբ եղիցին:

ՄԿՐՏԻՉ Ա. ԲՆ. ՄՈՒՐԱՍՏԱՆԻ Հայեց

ԾԱԽՈՒ

Վաճառուող «Բաւարաց» տրամալիք է ծախելու իր նուաժութի խառնելը, խանութը փո-

ԵՐԱՆԻ ԵՐԱՆԻ

ՍՏԻՐԱՍՏԱՆԻ ԵՐԱՆԻ

ՍՏԻՐԱՍՏԱՆԻ ԵՐԱՆԻ
ՍՏԻՐԱՍՏԱՆԻ ԵՐԱՆԻ
ՍՏԻՐԱՍՏԱՆԻ ԵՐԱՆԻ

Ստուեր լոյս տեսած բերէն լեզուով ամէնէն զիւրեքէն մէկը: Անգլիոյ չի էմիր Ապուլիսէն, Բեմ շերտ: Երեւել:

Գերբը 263 էջոց ինչ կենսագրութիւն մըն է, զատ, կցորդ մըն ալ կ'ունի, պատմական նօյնք, ճառը նամակներ կը պարունակէ:

Տեղական մամուլին հրատարակէ էջեր յաւաքէն գրքի ընդունելութիւնը կը մեկնաբանեն իր համակուրթները և յարձակաւորաւորաւորութիւնը՝ ուրիշ բար կառավարչներու մասնաւորաբար Սէնտի շնորհի գէտ: Ահաւասիկ օրը:

«Իրենց (Սէնտիական տեսութեան) ձեռքերուն մէջ, քաղաքի շարժումը իր ծննդով ինչ մէջ փնտրեցաւ, անկողնի դարձնելով արարականութիւնը: Այս միտքի խառն կուրթիւն և անխնայութիւնը զաւ: Ինչ կ'ընէ, հիւստ, Արական Լիկան, այս քաղաքի ետք. ան՝ քաղաքական կը նայ անհրժեշտ խումբի մը և իրով ինչ անարժան մահաւորներուն մէջ:

Եթէ ես և անոնք՝ որ ինծի հետ աշխատեցան, քաղաքի, թէ այս պիտի Արար լեզուափոխութեան հետեւը, շատեց հետեւած տիրութիւն, արգիւնք Սերկիւր (Հիւստ) կառավարէ, հիւստ, արքայապետի մը մէջ՝ որ կատուեցած է ազգութեան, արքայապետի քրեանակութեան վրայ: Գրոցով՝ որոնք ո՛չ հոս են գտն, ինչպէս Նուսէֆ Եսայի յօթ Նիւսէյրի մը), ձեռագիր (հիւստ Տիւրք) Հաճեալ Սէնտի (Քուրդ) Հաճեալ (Քուրդ) Սթալին մը: Այս պիտի գտնելը՝ իրենց ներկայութեան, հասան, մեր սեփականութեամբ...:

«Աւելին, քարոզի մը շնորհիւ, անհրժեշտութեան, լայնօրէն բաց թողնալով արեւելեան գրական կազմելով տեսակ մը կամ լեզու, որ կը սպասուի աւելի մեծ փառանք մը կը և բարոյականութեան, քան զինուորական սպանութեան թարգմ. Յ. ՏԻ. ՊԱՆԻ:

ՈՒՐԱՍՏԱՆԻ ՍՏԻՐԱՍՏԱՆԻ ԵՐԱՆԻ
ՍՏԻՐԱՍՏԱՆԻ ԵՐԱՆԻ
ՍՏԻՐԱՍՏԱՆԻ ԵՐԱՆԻ

Պ. Երաշ թերթի փոխարեան Պ. Բարեկ Քիթապեան Պ. Նազար Բիթապեան Պ. Յակոբ Ճումպուրեան Պ. Հայրապետ Երաշեան զոյգ յօթը, Յակոբեանի գրքով տան, հանրամատչելի մը:

Փախարդները թող լեզուի իրեն, վերադարձնելու: